

הערל פרק שמיני יבמות

מצרי שני שנשא בת ישראל מנא ליה. תימה מהיכי תימי לה דמיפסק אילימא מחלל ואלמנה מה להנך שכן לאו תאמר במצרי שכן עשה ואמר רבינו יתחק דלתי מחלל דחייבי עשה כגון צעולה לכהן גדול וכראצ"י דאמר יש חלל מחייבי עשה:

שבן יש בהן צד ברת. ותיימה דאליבא דרבי יוחנן קיימינן ולדידיה אשכחן ממזר בלא גז כרת דקסבר דיש ממזר מעובד כוכבים ועבד הבא על צד ישראל ועוד תימה דהוה מצי למימר מה להצד השוה שכן לאו תאמר במצרי ליתא אלא עשה: **מחלל דחייבי עשה.** הקשה ר"י ברבי מאיר מכל מקום איכא למיפסק מה להצד השוה שכן לאו שאף באיסור חלל דחייבי עשה איכא לאו דחללה לא יקח ותייך דשנא חללה הבאה מחייבי עשה ליתא לאו אלא עשה לכהן הבא עליה א: **הלכה אני אומר.** לאו הלכה למשה מסיני קאמר א דאם כן אמאי פליג עליה רבי יהודה אלא הכי קאמר הלכה אני אומר כן קבלתי מרבותי: מלרי

דתני רבי זכאי קמיה דר' יוחנן יכי אם בתולה מעמי יקח אשה להביא גיורת מכנה שהיא כשרה לכהונה ואמר ליה אני שונה עמיו מעמיו להביא בתולה הבאה מב' עממין ואת אמרת גיורת מכנה ותו לא מאי שני עממין ואילימא עמוני שנשא עמונית ומאי משני עממין דזכרים אסורין ונקבות מותרות היינו גיורת מכנה אלא בעמוני שנשא בת ישראל ואיכא דאמרי אמר ליה אני שונה עמיו מעמיו להביא בתולה הבאה משני עממין ומעם שיש בו שני עממין ואת אמרת גיורת מכנה ותו לא ולהך לישנא בת מצרי שני דכשרה לכהונה מנא ליה וכי תימא דיליף מעמוני שנשא בת ישראל מה לעמוני שנשא בת ישראל שכן נקבות מותרות מצרי שני שנשא מצרית שניה יוכיח מה למצרי שני

דתי רבי זכאי כו'. כלומר מהאי כללל שמעינן ליה לרבי יוחנן דמכשיר: גיורת מכנה. ממכונה כלומר שאציה ואמה מעם אחד ונולדה בקדושה לאפוקי גר עמוני שנשא בת ישראל דלאו מכנה היא הואיל וצאתה בעצירה בתו פסולה: **עמו מעמו.** מדמצי למכתב בתולת עמו יקח וכתיב מעמיו אפי' ממקצת עמו ועם אחר להציא בתולה הצאה משני עממין ומהכא שמעינן ליה לרבי יוחנן דמכשיר: **מאי שני עממין דקאמר אילימא כו': איכא דאמרי.** הכי קאמר ליה צהדיא להציא בתולה הצאה משני עממין מישראלית וגר ואומו גר הוה מעם שיש בו שני עממין דהיינו עמוני: **ולהאי לישנא.** דקתני צהדיא דלא מצי אלא בת עמוני דקתני מעם שיש בו שני עממין: **צמ מלרי שני.** שנשא ישראלית וצאתו בעצירה מנא ליה לר' יוחנן דכשרה: **מה לעמוני שכן נקבות.** עמוניות מותרות מיד תאמר במצרי שני שהחמיר בהם הכתוב לעשות נקבות כוכבים עד שלשה דורות: **מלרי שני שנשא מלריס שניס יוכי.** צמתו כשרה שהרי שלשית היא ואע"פ שיש בהן גז חמור דקאמר ואפילו הכי שריא אף אני אציה את זו הואיל והרי היא שלשית כשרה לכהונה: **וחזר דין.** הגז השוה צהבן שאינו צרוז קהל וצמו כשרה: **ולא ידענא מאי קאמר.** מה הוה דריש צה אצל השתא ידענא דלאכשורי צת עמוני שנשא צת ישראל קאתי: **הכי סנא קמיה.** רבי זכאי קמיה דר' יוחנן: **אשה עמונית כו'.** מפרש לה לקמיה: **אמר ליה פוק שני לצרא.** דמאי דקאמר אשה עמונית כשרה לקהל שפיר קאמר דעמוני ולא עמונית וצנה מעמוני פסול לקהל א: דהא עמוני הוא: **צמה עמוני כשרה למאן אילימא לקהל הפסא אמה.** שלא נולדה בקדושה אמרת כשרה צמה שנולדה בקדושה מיבעיא אלא לכהונה. והדר תני צמה דברים אמורים בעמוני ועמונית שנתגיירו וילדה לו צת דאין יצירתה בעצירה והיא גיורת מכנה אצל צמה מעמוני פסולה ומאי היא אילימא צמה של עמונית מעמוני היינו גיורת מכנה והא אכשרת לה דהא תני רישא צמה מעמוני כשרה אלא ודאי סיפא דקא פסקת בעמוני שנשא צת ישראל משום דציאתו

- א) שבת קו. צ"ק לד: סנהדרין כג. א. ג) לעיל ט.
- ב) לקמן פה: א. ד) גיטין מח. א.
- ג) רש"י מ"ז. ה) דברים כג. ו) לעיל טו: ס. א.
- ד) פס"ס: למינה.

תורה אור השלם

- 1. אלקנה וגרשה ויחלקה וזה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה ויקרא כא יד
- 2. בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל יי: דברים כג ט

גליון הש"ס

נב' אבר רב יוסף היינו דשבענא. כעין זה שבת דף כח ע"ב לקמן דף פ ע"א:

הגהות הב"ח

ה"ש" ד"ה אמר ליה וכו' פסול לקהל כמי דהא:

הגהות מהר"ב

א) ת"ח הלכה בו דא"ב אמאי פליג עליה רבי יהודה וכו'. ר"ע עי' יען שמועה דף פ ע"א ובש"ס מוות יאיר ס"י קנב:

מוסף רש"י

פוק תנא לברא. דטעות הוא (סנהדרין סב.)

ביאתו בעבירה עמוני שנשא בת ישראל יוכיח וחזר הדין וכו'. אמר רב יוסף היינו דשמענא ליה לרב יהודה דאמר עמיו מעמיו ולא ידענא מאי קאמר כי אתא רב שמואל בר יהודה אמר הכי תנא קמיה אשה עמונית כשרה בנה מעמוני פסול ובתה מעמוני כשרה במה דברים אמורים בעמוני ועמונית שנתגיירו אבל בתה מעמוני פסולה אמר ליה פוק תני לברא מאי דאמרת אשה עמונית כשרה עמוני ולא עמונית בנה מעמוני פסול דהא עמוני הוא ובתה מעמוני כשרה למאי אילימא לבא בקהל השתא אמה כשרה היא מיבעיא אלא לכהונה במה דברים אמורים בעמוני ועמונית שנתגיירו אבל בתה מעמוני פסולה מאי אילימא עמוני שנשא עמונית היינו גיורת מכנה אלא עמוני שנשא בת ישראל א"ל פוק תני לברא: מצרי ואדומי אינן אסורין וכו'. מאי תשובה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משום דאיכא למימר עריות יוכיחו שלא אסר בהן אלא עד שלשה דורות אחד זכרים ואחד נקבות מה לעריות שכן כרת ממזר יוכיח מה לממזר שכן אינו ראוי לבא בקהל לעולם עריות יוכיחו וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאסורין ואחד זכרים ואחד נקבות אף אני אביא מצרי ומצרית שיהיו אסורין אחד זכרים ואחד נקבות מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד ברת ורבנן מחלל דחייבי עשה וכו' אליעזר בן יעקב ומאי לא כי הכי קאמר להו לדידי לא סבירא לי דר' אליעזר בן יעקב לדידכו דסבירא לכו כר"א בן יעקב הלכה אני אומר תניא אמר ר' ר"ש הלכה אני אומר ועוד מקרא מסייעני בנים ולא בנות ת"ר בנים ולא בנות דברי ר"ש אמר ר' יהודה הרי הוא אומר אומר בנים ולא בנות הכתוב תלאן בלידה א"ר יוחנן אי לאו דאמר ר' יהודה הכתוב תלאן בלידה לא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש כיון דאמר מר קהל גרים איקרי קהל מצרי

בעצירה: **פוק שני לצרא.** דהא נמי כשרה שהרי אני שונה עמוני מעמוני: **עריום יוכיחו.** שלא אסר צהן אלא שלשה דורות צת צת אסורה לו והוא בכלל א) (דהויא דור שלישי) ועשה צהן נקבות כוכבים צת צמו כצת צנו: **שכן כרת.** תאמר במצרי ואדומי שאינו אלא עשה דור שלישי יבא להם ולא ראשון ושני ולא הבא מכלל עשה עשה הלכך לא נעשה צו נקבות כוכבים: **ממזר יוכיח.** שאין כרת צביאתו ועשה צו צמו כצנו דאחד ממזרת ואחד ממזר אסור: **עריום יוכיחו.** שכשרים לכל ישראל חוץ מקרובים: **לד כרת.** שהרי ממזר אע"פ שאין כרת צביאתו מ"מ יש כרת ציירתו שנולד מאשה שהיא לאציו ככרת: **ורבנן.** דאמרי יש תשובה פרכין ליה לרבי שמעון מחלל דחייבי עשה כגון כ"ג שנשא אנוסה או מפותה שהיא עליו בעשה בתולה יקח ולא בעולה ואין כאן לאו דזונה ליתא למ"ד ציאת פניה ונות היא אלא רבי אלעזר ולית הלכתא כוותיה דאמר צפרק הבא על יצמתו (לעיל סא:) וקאמר ר' אליעזר בן יעקב התם הולד חלל. והכי פרכי ליה רבנן לרבי שמעון עריות יוכיחו מה לעריות שכן כרת חלל דחייבי עשה יוכיח שאין צו כרת ואסורה הצת כצן מה לחלל שכן יצירתו בעצירה לפיכך עשה נקבות כוכבים עריות יוכיחו שאין יצירתם בעצירה ואסר צת צמו כצת צנו: **מאי לא כי.** דמשמע דאין תשובתם תשובה: **לא סבירא לי דר' אליעזר בן יעקב.** דאין חלל מחייבי עשה. ומחלל דחייבי לאוין לא מצינו למיפסק דאיכא למפסקי מה להנך שכן לאו תאמר במצרי ואדומי שהן עשה ואין חמור: **לדידכו נמי דסבירא לנו.** יש חלל הלכה אני אומר שהנקבות מותרות: **אשר יולדו.** כל הנולדים להם אפילו נקבה צמשמע: **לישנא אחרינא תלאן צלידה.** תלה הבנים צחא שיוולדת אותם דאם היא ראשונה צהן שני ואי לאו דנקבות אסורות למאי הלכתא תלאן צלידה: **אי לאו דאמר ר' יהודה הפסוק תלאן צלידה.** ונקבות נמי אסורות: **לא מלא ידיו ורגליו צבים המדרש.** כלומר לא היה יכול לעמוד בצדו: **כיון דאמר מר קהל גרים איקרי קהל.** כמס' קידושין (דף עג.) אי איתא דנקבות שריין לאלתר הוו להו קהל ואסורות מצרית ראשונה ושניה למצרי ראשון ושני צמה יטהרו ויצאו ליד דור שלישי: דאי

פוק מני בלא. וא"ת הכי מצי פסול ריש לקיש צת גר עמוני וצת מצרי שני הוה לעיל משמע דליכא מאן דפסיל צסוף פ' אלמנה (פסו) דקאמר מאי איכא צין מ"ק לר' יוחי וכו' לאפוקי מצרי שני דאין זרעו פסול ולגבר קן נמי קאמר לאפוקי גר עמוני דאין כל זרעו פסול שהצבת כשרות. ואין לומר דלעיל מירי צנצרי ומצרות עמוני ועמונית אבל צת עמוני וישראלית כי הלא איכא למימר דפסולה אי אפשר למר קן שצרי לעיל קאמר יליף מצי' באלמנה והיינו דאליבא דאין מייך מנו צו מירי צנצרי ועמוני דאליבא דלא מייחיהו וי"ל דסוגיא דלעיל איתא כ"י יוחנן דמכשיר הלא דהיינו רבי יוחנן דאמר לעיל מצרי ואדומי איכא צייתיה. אבל ריש לקיש מצי סבר דפליגי צהא. והא דקאמר ר' יוסף לעיל כל זרעו פסול (א"י) פוסל וממעט מצרי שני ר' יוסף אציה דנפשיה קאמר אצל סבר דצת גר מצרי שני וצת גר עמוני פסולות לכהונה וריש לקיש יסבור כמותן: מה להצד השוה צהבן שכן יש בהן גז כרת ה"ר הוה מצי למיפסק אפילו לית צהו כרת מה להצד השוה צהבן שכן צהן לאו וא"ת לר' יוחנן דאמר (לעיל מה) עובד כוכבים ועבד הבא על צד ישראל הולד ממזר א"כ מציו ממזר שאין צו צד כרת. וי"ל דמ"מ ממזר דקאמר צייתיה כריתות אירי. א"כ כרחה לומר דעמוני איכא למיפסק מה לעריות שיש צהן לאו תאמר במצרי שאין בו רק עשה: א) אבן תימה אמאי אין לאו חבלה צבעולה לצי' דהא כתיב כי חס בתולה מעמוני דמשמע ולא בעולה ומיין ולא חלל וי"ל דקאי אחייבי לאוין דמכתיב בקרא (א) ואלמנה וגרשה וכו':